

אור הנר

עורך: נריה אטון

דבר העורך

ההזדמנות האחרונה!!!

נמצאים אנו בשבת שלפני היום הקדוש והטהור, יום בו בורא עולם קרוב מתמיד לכל אחד ואחד מאיתנו, יום בו בורא עולם מוחל וסולח לעוונותינו. וזו ההזדמנות האחרונה שלנו לזכות להיחתם בספרם של צדיקים וחסידיים לחיים טובים ולשלום.

סיפר הגאון הצדיק רבי שלום שבדרון זצ"ל: "מעשה באדם שבנו יחידו יצא לחוץ לארץ, לצורך מסחר, נשא שם אישה ונולדו לו ילדים. גדולים היו געגועי האב לבנו, ומאוד רצה לראות את הבן, להכיר את כלתו ולהשתעשע עם נכדיו. בכל מכתב ששיגר אליו, היה מזמין את הבן לבוא עם בני ביתו לבקר. ואמנם, הבן הביע את רצונו לבוא, אך בכל פעם צצו עיכובים שונים שמנעוהו מלהגשים את רצונו. כיון שכך, הודיע האב לבנו: הואיל וקשה לך לבוא אליי, אבוא אני אליך.

מאז שגמלה ההחלטה בליבו לנסוע, היה האב עסוק בהכנות לקראת הנסיעה, וככל שקרב היום כך הלכה וגברה התרגשותו. בהגיע יום ההפלגה עלה על האוניה כשהוא עמוס בחבילות שהכילו מתנות, ובכל משך הנסיעה לא חדל מלהרהר בפגישה הנרגשת הצפויה לו. מפעם לפעם היה עולה על הסיפון כדי לבדוק אם החוף נראה כבר באופק.

כאשר החלו לראות כבר את היבשה, לא היה גבול לשמחתו ולהתרגשותו. האוניה נכנסה לנמל, ועוד בטרם השליכה עוגן תר האיש בעיניו את הרציף כדי לאתר את בנו בין מקבלי הפנים שעמדו שם, אך לא מצאו. לא נותרה לו ברירה אלא להמתין בקוצר רוח לרגע שיוכל לרדת מן האוניה, ולחפש חיפוש מדוקדק יותר.

מה גדולה הייתה אכזבתו, כאשר ירד מהאוניה והבן לא נמצא בין הבאים לקבל את פניו. לרגע הוכה בתדהמה, אך מיד התעשת ולימד זכות על בנו. בוודאי

היה טרוד בהכנות לקראת בואי ועל כן לא הספיק להגיע לנמל, חשב. כדי לא לאבד זמן יקר, עלה מיד על הרכבת המוליכה אל עיר מגוריו. בטוח היה שבתחנת הרכבת שבפאתי עיר מגוריו, יפגוש את יקיריו. כאשר הגיעה הרכבת למחוז חפצו, נכונה לו אכזבה נוספת - גם כאן לא המתין לו איש! חיש מהר נדחתה האכזבה מליבו, ואת מקומה תפסה דאגה שמא משהו אינו כשורה.

בלב מלא דאגה, אכזבה וגעגועים, שכר האב מוניית והורה לנהג להסיעו אל יעדו המבוקש. בדרך נרגע מעט ושב וצייר לעצמו את קבלת הפנים החגיגית הצפויה לו בשערי הבית. אך גם חלום זה נגזז כאשר הגיע בשעת ערב מאוחרת אל פתח הבית. מלבד אור קלוש שנראה מבעד לחרכי החלון שפנה לעבר הרחוב, היה הבית חשוך. ליבו פעם בחזקה. האם כולם בריאים? שאל את עצמו, האם קרה להם אסון חס וחלילה? ידיו רעדו כאשר הקיש בדלת. דפיקה אחת, דפיקה נוספת, עד שסוף סוף שמע קול עמום: "מי שם?" כשזיהה שזהו קולו של בנו יקירו, נרגע. ההתרגשות והשמחה שוב תפסו את מקומם והוא השיב: "אביך שבא אליך ממרחקים הוא הדופק, פתח לי בני את הדלת!"

אחרי רגע של שתיקה, נשמע שוב קולו של הבן: "אבא, כבר פשטתי את בגדיי ורחצתי את רגליי, קשה לי עתה לקום ממיטתי ולפתוח לך את הדלת.

אנא, בטובך, התכבד לפנות אל המלון השוכן מול ביתי, ומחר בבוקר ניפגש, אם ירצה השם". כששמע האב את הדברים, כמעט אחזו השבץ. מחשבתו פעלה במהירות, וכך הרהר: שנים רבות ציפיתי שבני יכבדני ויבוא לבקרני. משראיתיו מתמהמה, באתי אליו. אולם בטוח הייתי שהוא ובני ביתו ימתינו לי בנמל, אולם הם לא עשו זאת. לתומי סברתי שהם יקבלו את פניי בתחנת הרכבת, אולם גם שם לא מצאתים. באתי עד פתח הבית, ומצאתיו חשוך, והנה עתה אני דופק בדלת והוא מתעצל לקום ולפתוח לי. האם אחרי כל זאת אמתין לו במלון? בודאי לא אעשה זאת!! במונית הראשונה שנקרתה לו בדרכו, שב האב לתחנת הרכבת. משם נסע לנמל, עלה על אוניה ושב לביתו.

למחרת בבוקר התעורר הבן וליבו נקפו על התנהגותו אתמול בלילה. בזריזות רבה קם ממיטתו התלבש ורץ למלון כדי להקביל את פני אביו. מה נוראה הייתה אכזבתו, ומה גדול היה הכאב, כאשר נוכח לדעת שאביו איננו. "דעו לכם" סיים רבי שלום שבדרון את סיפורו, "מי ששומע סיפור זה מזדעזע איך מעיז הבן להתנהג ככה אל אביו.

אומנם הבן הזה הוא כל אחד ואחד מאיתנו, במשך כל ימי השנה מצפה אביו שבשמים לבניו שישובו אליו בלב שלם. כיון שרואה שאינם מזדריים לשוב, איש איש ונימוקיו עימו, בא אליו בראש חודש אלול, מעניק לנו בטובו חודש של ימי רחמים, בהם קל יותר לשוב אליו יתברך והתשובה מקובלת ורצויה, אך גם כאן לא רבים ישכילו לנצל את הימים היקרים האלה, ואף על פי שהקב"ה מתקרב אלינו אין מקדמים את פניו. ובכל זאת נתן לנו ה' בטובו הגדול עוד הזדמנות, עשרת ימי תשובה, אשר עליהם נאמר: "דרשו ה' בהימצאו קראוהו בהיותו קרוב". הוא ממציא את עצמו ומתקרב אלינו עוד יותר. אם גם ימים אלה אינם מנוצלים כראוי הרי זה דבר המעורר תמיהה. אולם אף על פי כן ממשיך ה' יתברך להמציא את עצמו אלינו עוד יותר, ביום הכיפורים, ודופק על דלתי ליבנו.

על זה מוסבים דברי הפסוק הנ"ל: "אני ישנה" - מן המצוות, "ולבי ער" - לעשותן (מדרש שיר השירים) "קול דודי דופק" - בניי, פתחו לי פתח אחד של תשובה רק פתח קטן, כחודה של מחסו! וכנסת ישראל משיבה: "פשטתי את כותונתי איככה אלבשנה, רחצתי את רגלי איככה אטנפם". היצר ממציא תירוצים נבובים, עד שנדמה לאדם שבאמת אינו יכול לקום ולפתוח, אפילו לא פתח כחודה של מחסו. המשך הפסוקים מצייר לנו תיאור מזעזע לאיזה מצב עלול להגיע אדם שלא ניצל את ימי אלול היקרים, ואשר לא דרש את ה' בהימצאו בעשרת ימי תשובה, וגם ל"קול דודי דופק" לא נענה: "קמתי אני לפתוח לדודי... פתחתי אני לדודי". אימתי? למחרת יום הכיפורים, כאשר סוף סוף הבין שהקב"ה בא לקראתו, או אז נזכר הבן לבקש את אביו שבשמים. אבל - "ודודי חמק עבר... ביקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני".

בואו ננצל את ההזדמנות האחרונה שיש לנו ונפתח את ליבנו לבורא עולם, כל אחד יקבל על עצמו קבלה קטנה שבה יחזיק בקביעות, וודאי שנוכח לגמר חתימה טובה, אמן, שבת שלום ומבורך.

פניני הבן איש חי

על הורדת טל מהשמים, ללא הפסק. הוא הדין לגבי הפשט שבתורה, אשר הוא שווה לכל אדם מִישראל, שעל זה אמרו "כתר תורה מונח בקרן זוית כל הרוצה ליטול יבוא ויטול" (ימא עב') - וגם אין בו זמנים חלוקים, לעולם יש לנו לעסוק בתורה. וכנגד זה אמר: "יערוך כמטר לקחי", חלק הסוד שבתורה ירד כמו המטר, אמנם לגבי חלק הפשט 'תיזיל כטל אמרת'. הפשט שבתורה הוא מה שנאמר בצורה גלויה ומפורשת למשה רבינו, ונכתב בתורה. ולכן נקראת "אמרת" - מה שאמרת לך בפירוש - אולם חלק הסוד הוא נסתר ורמוז בתורה, ועל כך דרושה התבוננות נפשית והעמקה שכלית להוציא מתוך הדברים את הסודות הגנוזים בה, ולכן קרוי 'לקחי', כיון שהעוסק בה לוקח באופן הראוי והמועיל, 'לוקח' אותה בכח שכלו הזך.

אור החיים על הפרשה

את הגוזלים אלא את הקן, גם הקב"ה מעיר בנגעי בתים, ולא באדם עצמו, והקן דומה לבית, ומדובר לעורר תשומת ליבם לחזור בתשובה בהדרגה. מדובר בחוטא שצריך לחזור בתשובה.

הפירוש השני, הוא הניסיון של האדם שבוראו מנסהו, הוא לפי יכולת הסבל שלו, ועל כן, כנשר יעיר קנו, שאינו מעוררם בבית אחת אלא באופן שיוכלו לשאתו, וכאן מדובר גם בצדיק, שהקב"ה מנסהו לפי יכולתו. (ישושים ותיורוצים על אור החיים הקדוש)

"יערך כמטר לקחי תזל כטל אמרתי"

דברי התורה, על כל חלקיה נמשלים 'למטר' ול'טל'. חלק ה'סוד' דומה למטר: לפעמים אנו מבקשים מטר, ולפעמים, בימות הקיץ, אין לנו צורך בו - כך גם העסק בתורת הנסתר, סודות יש לגלות רק למי שראוי ומוכשר לכך, הסוד אינו נחלת הכלל. בסודות התורה ובעלי השגה ודעת, אבל לאנשים פשוטים שאינם יראי חטא, ואין דעתם מיושבת עליהם, יש להסתיר את ה'סוד'. כמו כן יש צורך לדון באיזה זמן ראוי לגלות סתרי תורה, כי לא כל הזמנים שווים - כמו המטר שאינו דבר תדיר בכל ימות השנה. אולם חלק ה'פשט' דומה לטל: הוא יורד תמיד מידי יום ביומו, ובכל ימות השנה אנו מבקשים

כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, יפרוש כנפיו יקחהו, ישאהו על אברתו"

אור החיים הקדוש, מפרש כי כשישראל עוברים רצונו אין בעל הדין נוגע בנפשות תחילה אלא מתחיל להעירו בנגעי בתים, אחר כך בנגעי בגדים וכו', והוא מאמר "כנשר יעיר קנו", כמו כן ה' מעורר בניו כפי היכולת שיוכלו לעמוד, כאומרם ז"ל שאין ה' מנסה האדם, אלא בשיעור שיכול לסבול. בפירוש הראשון, התכוין אור החיים הקדוש, שהנשר אינו מעיר

פרפראות לתורה

"האזינו השמים ואדברה"

דברים נוקבים, חדים ולא מהוססים; "כשערים" - תוכחה שתעורר את הציבור, ותטלטל אותו משאננותו כמו רוח סערה. "וכרביבים עלי עשב" - לא כן כשמדברים לפני יחיד, אז יש לדבר "כטל", דברים רכים, שיחה מלב אל לב בנחת ובנועם, העשויה להשפיע ולקרב (תורת משה).

"הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה" (לב, ד)

רבי יצחק מאיר מגור היה אומר: אמונה אינה מחשבה בלבד, כפי שסוברים בני אדם. האמונה היא דעה מגובשת וקבועה בלב, שאי אפשר לסבור ההפך ממנה. גדולי ישראל כמו הרמב"ם ובעל "חובת הלבבות", חקרו בענייני אמונה לא מפני שהיו להם חלילה ספקות ופקפוקים, אלא מפני שרצו לחזק את דבר האמונה על פי השכל. אבל בפנימיות של כל אדם מישראל קבועה נקודת האמונה, וכמו שמאמר ה' (בראשית א, ו): "יהי רקיע", מעמיד את הרקיע עד עצם היום הזה, כך קבועה וקיימת לעולם נקודת האמונה בישראל, וזהו "אל אמונה".

"שאל אביך ויגדך" (לב, ז)

רבי אלימלך מליזנסק היה אומר: "שאל אביך" - זכאי אתה לפנות אל הקב"ה כבן אל אביו; ו"יגדך" - וייענה לבקשתך, גם אם רק יהודי פשוט ותמים אתה ולא הגעת למדרגת צדיק.

רבי יצחק מאיר מגור היה אומר: הכתוב אומר (תהלים נ, ז): "שמעה עמי ואדברה". היה לו לומר קודם "ואדברה" ואחר כך "שמעה עמי"?! ללמדנו, כשיש רצון להאזין, נותן ה' בפיהו דברים הראויים להיאמר. אבל כאשר אין האוזניים כרויות לשמוע, נאטם הפה ונאלמת הלשון.

"האזינו השמים... ותשמע הארץ"

אמרו חז"ל (רבה י, ד): "למה השמים והארץ? שהמשיל הקב"ה את ישראל ככוכבי השמים וכעפר הארץ". אצל אומות העולם ייתכנו שלושה מצבים: אומה שהיא מעצמה, החולשת ושולטת על אומות אחרות; אומה בינונית שאינה שולטת על אחרים ולא נשלטת על ידי אחרים; אומה חלשה ומפגרת, החוסה בצילה של אומה אחרת, ונשלטת על ידה. בעם ישראל, לעומת זאת, מתקיימים שני מצבים בלבד: "ככוכבי השמים" - משפיעים על העולם כולו, או חלילה "כעפר הארץ" - מושפלים, והכל דורכים עליהם (דמשק אליעזר).

"יערך כמטר לקחי תזל כטל אמרתי כשעירים עלי-דשא וכרביבים עלי-עשב" (לב, ב)

'דשא' - שם כולל הוא לכל הצמחים; 'עשב' - כל מין ומין לעצמו קרוי עשב" (רש"י). בשעה שהמנהיג משמיע דברי מוסר בפני הציבור, עליו לדבר "כמטר" -

לכבודו והצלחה

יוסי וסילביה
גוהדי
מרים (מירי)
בת רות

לחיות שלם ברחמיך רבי

לאה בת סוליקה
רביבו ז"ל הי"ד
חנה סוזן
בת חפסה
ת.נ.צ.ב.ה

לחיות שלם ברחמיך רבי

דוד (עמרם)
בר עיישה
אלי לוי בר סוזן
ת.נ.צ.ב.ה

לחיות שלם ברחמיך רבי

ינית בת רחל
דבורה בת אביגיל
תמר בת שרה
ת.נ.צ.ב.ה

לחיות שלם ברחמיך רבי

מו"ד
רבי אלעזר אבוחצירא
בן שמחה
רבי עובדיה יוסף
בן ג'ודג'יה
רבי יודם מיכאל
אברהם בן דינה
ת.נ.צ.ב.ה

סגולות ליום הכיפורים

תיקון אכילת מאכלות פסולים

באכילה של ערב יום הכיפורים באופן נכון וקדוש, יש סגולה לכפרה על אכילות פסולות ולא ראיות, ויכוון שבאכילה זו מתקן את פגם האכילה בשאר השנה.

הדלקת נרות בערב יום הכיפורים סגולה לבטל מקטרגים

בערב יום הכיפורים מדליקים נרות בבית ובבית הכנסת. הדלקת הנרות בבית הכנסת מורה על הארות העליונות המתווספים לשכינת עוזנו. טוב לאדם לכוון בזה בעת שהוא מדליק את נרו להאיר למעלה אורות עליונים באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא. בזוהר (במדבר רפ"ב) נאמר כי הנרות ביום הכיפורים מקבילים לשופר בראש השנה לבטל המקטרגים ולעורר את הרחמים.

סגולה לביטול גזירות רעות

כתב ה'חמדת ימים': "בסליחות ליל יום הכיפורים, קודם שיאמר השליח ציבור 'אל רחום שמך', יאמר כל אחד בנעימה קדושה: 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, אהיה אשר אהיה הוא היה והוא הוה והוא יהיה ממית ומחיה, לפניו לא נוצר אל ואחריו לא יהיה'. ומובטח שלא יבוא עליו ועל ביתו גזירה רעה באותה שנה".

סגולה מהאר"י הקדוש לשמירה על הילדים

בשעת קריאת התורה של יום הכיפורים, סגולה להוריד דמעות

כאשר קוראים על מיתת שני בני אהרן וחושבים על הצער שהיה לאביהם. מי שמוריד דמעה ולפחות מצטער על פטירתם של צדיקים אלו - מובטח לו שלא ימותו בניו בחייו.

קדושה בחזרת הש"ץ מסוגלת לעליה רוחנית

בקדושה בחזרת הש"ץ, נהוג לומר 'קדוש קדוש קדוש ה' צבקות מלא כל הארץ כבודו', ולהגביה מעט את הרגליים בעת אמירת ה'קדוש'. באמירת 'קדוש קדוש קדוש', האדם מתרומם ומעלה את עצמו מעולם העשיה לעולם היצירה ולעולם הבריאה, ובכך מתרומם האדם לדרגה גבוהה, ועמו מתרומם כל העולם כולו.

עוד אומר האר"י הקדוש כי באמירת "איה מקום כבודו" זוכה האדם לכתר, חכמה ובינה, הכלולים באותיות "איה", ובכך קונה בנפשו את העוצמות הטמונות ביום הכיפורים.

סגולה להרבות מליצי יושר

מובא בספרים הקדושים עד כמה יש להקפיד לשלם נדרים. מובא כי "הנודר דבר מצווה - נברא מלאך אחד, אבל לא תגמר הוייתו עד שיעשנה, והנודר ואין משלם נדרו נמצא המלאך ההוא תלוי ועומד וצער הוא לו עד שישלם נדרו, ובשלמו את נדרו המלאך ההוא יהיה לו סניגור ומליץ טוב בעדו כמו שאמרנו: "העושה מצווה אחת קנה לו סניגור אחד".

דיון משפחתי

עם הרב יצחק זלברשטיין

להלן מכתב ששלח בחור אחד אל הגאון רבי יצחק זלברשטיין שליט"א בעשרת ימי תשובה: לפני מספר שנים פגעתי ובזיתי באופן נורא את אחד מחברי ברבים (אני מעדיף שלא לחזר פאן על פרטי המעשה, כי הדבר קשה עלי מאוד). לאחר אותו ארוע מצער, לא דברנו במשך תקופה ארוכה, והדבר הציק לי מאוד. רגשות קשים של חרטה ותסכול יסרו אותי. רציתי מאוד לגשת ולבקש ממנו מחילה, אך לא ידעתי איך וכיצד לעשות זאת.

באחד הימים נודע לי כי הוא עומד להתחתן באולם מסים, והחלטתי שפגעת, בערב שמחת לבו, זה העתה המתאים לבוא לבקש ממנו מחילה. בערב השמחה, נכנסתי בפרעה לאולם, והמתנתי בצד עד אחר החפה. ואז, כשנגשו חברי החתן לברכו ולנשקו, נכנסתי גם אני ביניהם, וקשהגתי אל החתן ברכתי ונשקתי אותו, וגם הוא נשק וחבק אותי בחם... מאחר יותר במהרה השמחה אף רקדנו יחד...

בשעתו, חשבתי בלבי שאין שום מקום להעלות בפני ידי את דבר הפגיעה, כי לאחר שקבלתי שפך נשיקה וחבוק לבבי, מן הסתם שפך מחל לי בלב שלם; אף עתה, לאחר שחלפנו מספר חדשים, לבי נוקפי, שמא עדין אין בידי מחילה גמורה מהנפגע.

יורני נא פבד הרב - האם מטל עלי לגשת שוב אל ידי ולבקש ממנו באופן מפרש מחילה על שעוללתי לו? תשובה

בפרשת ויגש מספר, שלאחר שיוסף התנדע לאחיו, הוא נגש

אליהם ונשקם, "וינשק (יוסף) לכל אחיו ויבך עליהם" (בראשית מ"ה, ט"ו); הרי שיוסף נשק להם, ובכל זאת, מהמשך הפתובים נראה, שלא מחל לגמרי לאחיו, כפי שמבקשים האחים בסוף פרשת ויחי (בראשית נ', ט"ו): "אנא שא נא פשע אחיך וחסאתם כי רעה גמלוך", (ומבאר במסכת יומא פ"ה, טסדר פ"א חב"ד נלמד מאחיוסף). וידועים דברי רבנו בחיי (שם): "לא ראינו שיוקיר הפתוב מחילה מצד יוסף, ולא שיוקיר להם שישא פשעם וחסאתם, ואם כן, מתו בענשם בלא מחילת יוסף, ואי אפשר להתכפר עונם רק במחילתו, ועל כן הוצרך הענש (של השבטים הקדושים) להיותו כמס וחתום להפקד אחר ומו פגעו עשרה הרגיז מלכות".

ונראה לבאר, שנשוק יוסף לאחיו אינו נדון כמחילה, מפיון שהדבר ארע בשעת התרגשות וסערת נפש, באשר נפגשו האחים לאחר שנים רבות (וידועים דברי האור החיים שאפילו בזמן המכירה לא פתה עין האחרון מיוסף). ומאחר שטבעי הדבר שאחים ינשקו זה לזה בסיטואציה שכזו, אין מקאן הוכחה שנשוק זה נחשב כמחילה.

לאור הדברים, נראה שבנדון שאלתנו, הפוגע עדין לא קבל את מחילת חברו הנפגע, על אף שנשקו בחתנה. משום שנשיקה זו היא פגומת נשיקת יוסף לאחיו, שפגשם ששם הנשיקה הייתה פגומה של התפרצות של רגש ואחר, כך גם כאן, נהוג ומקבל שחתן מחבק ומנשק לכל מי שפוגש פגעת חתנתו, ואין מקאן הוכחה שמחל למי שפגע בו.

לסכום: הפוגע צריך לשוב אל חברו ולבקש ממנו מחילה.

לברכה והצלחה

מורדכי ויפה
מורדכי וב"ב

לברכה והצלחה

ליאור ושיר
מורדכי וב"ב

לברכה והצלחה

דודית בת עמליה
יצחק בן חנה
דונו בן מרים
וב"ב

לברכה והצלחה

שמואל בן אורה
מירב בת רחל
וב"ב

לברכה והצלחה

ברוך חי בן לאה
רחל בת שרה
מירב בת רחל

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטו"

הלכות יום

המים על האדם יש לו לעמוד זקוף ושתי ידיו מונחים נגד ליבו, בריוח קצת.

שליחי ציבור מצווים להקפיד ביתר שאת לטבול במקווה.
מלקות

יש נוהגים שכל הקהל לוקים שלושים ותשע מלקות ברצועת עור קלה בערב כיפור, ואומרים וידוי באותה שעה, והמלקה אומר פסוק 'והוא רחום יכפר עוון' שלוש פעמים, ועל כל תיבה נותן מכה אחת. ויזהר המלקה שלא ילקה בחזקה. ונהגו מנהג זה, כדי שמתוך כך יתן אל לבו לשוב מעבירות שבידו.

אכילה בערב יום כיפור

מצווה להרבות באכילה ובשתיה בערב יום כיפור, ואסור להתענות בערב יום כיפור כלל, אפילו תענית חלום.

מנין הסעודות ביום זה

טוב לאכול ביום זה מניין ב' ימים, שהוא שישה סעודות (מאמר מרדכי). וצריך לאכול ב' סעודות בפת. ולכל הפחות יאכל סעודה אחת עם פת.

חיוב הנשים באכילה

אף נשים חייבות במצות אכילה ושתיה בערב יום כיפור.

מאכלים הנוחים לעיכול

יאכל מאכלים הנוחים לעיכול כדי שלא יהא שבע ביותר ויראה כמתגאה בשעה שמתפלל.

אכילת דגים בערב יום הכיפורים

טוב לאכול דגים לכבוד היום בסעודת הבוקר אבל לא לאחר מכן. ומעשה היה ברומי בערב כיפור, שהלך חייט יהודי ירא שמים לשוק לקנות דג לסעודתו, ונמצא שם רק דג אחד, והזדמן שם עבדו של המושל שעמד לקנותו, והחלו להתמקח היהודי ועבד המושל על המחיר עד שהגיעו לשנים עשר דינרי זהב, וזכה בו אותו יהודי חייט. בעת הסעודה שאל המושל את עבדו מדוע לא הבאת לי דג לסעודתי, אמר לו אדוני לא אכחד ממך, כי לא נמצא בשוק אלא דג אחד, והזדמן שם יהודי אחד שרצה לקנותו, והתמודדתי עמו על מחירו עד שהגיע לי"ב דינרי זהב, וכי היית רוצה שאקנה לך דג ב"ב זהובים? אמר לו המושל ומיהו היהודי הזה שקנאו, אמר לו חייט פלוני, קרא לו המושל, אמר לו מה ראית חייט שכמוך לקנות דג ב"ב זהובים. אמר לו החייט, אדוני יש לנו יום אחד בשנה והוא יום הכיפורים שמתכפרים בו כל העוונות שעשינו במשך השנה, וכאשר הוא מגיע האם אין אנו

זמני יום הכיפורים - אופק באר שבע
כניסת הצום: 18:18 יציאת הצום: 19:07

רבינו תם: 19:50

תפילת שחרית בערב יום הכיפורים

בתפילת שחרית בערב יום כיפור אין אומרים תחנון.

בסוף התפילה נוהגים לעשות התרת נדרים. **אולם יש לדעת ולהודיע לאחרים שהתרת נדרים זו מועילה רק לנדרים שנדר ולא זוכרם בזמן ההתרה, אבל לנדרים שזוכר לא מועילה התרה זו עד שיפרטם, ומספיק שיפרטם בפני אחד מן המתירים ושאותו האחד יהיה בקי בענייני פתח וחרטה.**

טוב שיהיו עשרה מתירים, ואם אין להם עשרה יתירו בשלושה.

תפילת מנחה בערב יום הכיפורים

מתפללים תפילת מנחה בעוד היום גדול (בצהריים) לפני סעודה מפסקת, ועושים וידוי בתפילת מנחה, שמא ייחנק בסעודתו ח"ו ונמצא שלא עשה וידוי.

כפרות

נוהגים לעשות "כפרות", יש שעושים ע"י תרנגול ויש שעושים ע"י כסף כ- 20 שקלים (מחיר עלות של סעודה). עדיף שיעשה קודם לעצמו ואח"כ יעשה למשפחתו. כשמסובב לעצמו יאמר: "זה חליפתי זה תמורת זה כפרתי". כשמסובב לאחר יאמר: "זה לחליפתך זה תמורתך זה כפרתך". כשמסובב למי שלא נמצא בפניו יאמר: "זה חליפתי פלוני בן פלוני זה כפרתו.. וכו".

יש לאדם להרהר בתשובה בזמן עשיית הכפרות. את כסף הכפרות יתנו לצדקה.

מלאכה

אין עושים מלאכה בערב יום כיפור, והעושה אינו רואה סימן ברכה מאותה מלאכה לעולם.

מקווה

מנהג יפה לטבול במקווה בערב יום כיפור (ואין מברכים על טבילה זו). מי שאינו יכול ללכת למקווה (מחמת חולשה או מסיבה אחרת), ישפוך על עצמו כשנים עשר וחצי ליטר מים, ואם גם את זה אין באפשרותו לעשות, ישהה תחת מקלחת עד שתישפך עליו כמות של שנים עשר וחצי ליטר (בזרם סטנדרטי הזמן הינו כשש דקות). (שופר בציון). ובעת שפרכת

זר אתכם מכל חטאתיכם...

הכיפורים

קלי צום

המצטער הרבה בתענית, רשאי לבלוע כדור להקלת הצום, שלא ירגיש בצער.

בגדים נאים

מצווה ללבוש בגדים נאים ונקיים ביום כיפור, וכן פורסים מפה יפה על שולחן, כמו בשבת קודש.

הדלקת נרות

מצווה להדליק נרות לכבוד יום כיפור ויברך: "ברוך אתה ה' אלוהינו...וציונו להדליק נר של יום כיפורים". כל המצוות מברכים עליהן ועוברים לעשייתן, ולכן יברך על הדלקת נרות ואח"כ ידליקם.

שהחיינו

אין מברכים שהחיינו בהדלקת הנרות.

נר נשמה

נהגו להדליק נר בערב כיפור לעילוי נשמה, ודי בנר אחד לעילוי נשמת אביו ואמו ועוד נפטרים.

נר בית הכנסת

מצווה להדליק נר לכבוד כיפור גם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות.

האסור והמוותר ביום הכיפורים

ישנם מספר איסורים בכיפור: 1. אכילה ושתייה - אסור מהתורה. 2. רחיצה - אסור מדרבנן. 3. סיכה - אסור מדרבנן. 4. נעילת הסנדל - אסור מדרבנן. 5. תשמיש המיטה - אסור מדרבנן. 6. עשיית מלאכה (ל"ט מלאכות) - אסור מהתורה.

אכילה ושתייה

אסור לאכול ולשתות ביום הכיפורים והאוכל חייב כרת.

החייבים בתענית

הכל חייבים בתענית אפילו מעוברים ומניקות. בעלי ברית: הסנדק המוהל ואבי הבן צמים כרגיל.

פטורים מתענית:

יולדת

בתוך שלושה ימים ללידתה: אסור לה לצום אפילו אם רוצה. בין היום השלישי ליום השביעי ללידתה: - אם אמרה בפירוש שרוצה לצום: תצום. אם לא אמרה כלום: פטורה ומאכילים אותה. מהיום השביעי: דינה ככל אדם וחייבת לצום. חישוב הימים הנ"ל הם מעת לעת משעת הלידה ממש.

חייבים לכבדו כמיטב יכולתנו? אמר לו המושל הואיל ונתת טעם יפה לדברך, זכאי אתה! ופרע לו הקב"ה שכר לאותו חייט, שכיון שבא לביתו וחתך את בטן הדג, זימן לו הקב"ה בתוכו מרגלית טובה והתפרנס ממנה כל ימיו.

פיוס וסליחה

אין יום הכיפורים מכפר על עבירות שבין אדם לחברו עד שיפייס את חברו.

אדם שגזל את חברו, חייב להשיב לו את הגזלה ואח"כ יבקש סליחה עד שיפייסנו (ובכל שאלה יתיעצו עם תלמיד חכם מומחה בהוראה). ואפילו רק ציער את חברו בדיבור חייב לפייסו וכל שכן אם הלבין פניו ברבים.

אדם שביקש מחילה מחברו, וחברו אינו רוצה למחול לו, יחזור על כך ג' פעמים וכל פעם ייקח עימו ג' אנשים, ואם עדיין לא מוחל אינו חייב שוב לפייסו ועבירה ביד חברו, וילך לפני עשרה אנשים או נשים ויאמר שביקש מחילה מחברו. אם צריך לפייס את רבו יחזור אפילו אלף פעמים עד שיתפייס.

לא יהיה אדם אכזרי מלמחול אלא ימחל מיד שכל המעביר על מידותיו מעבירים לו על כל פשעיו.

חובה קדושה לבקש סליחה מהוריו ורבותיו; הבעל והאישה יחמלו זה על זה (על כל אשר חטאו זה לזה במשך השנה, בדיבור בכעס וכו'), אם האיש שחטא לו אינו בעיר, ואינו יכול להשיגו בפלאפון, יקבל על עצמו ששפיגוש אותו יפייסוהו. אם מת האיש אשר חטא לו ייקח עשרה בני אדם וילך אצל קברו ויאמר: "חטאתי לאלוקי ישראל ולפלוני זה הקבור כאן".

טוב שיאמר אדם: הנני מוחל וסולח לכל מי שחטא כנגדי בין בגופי ובין בממוני.

סעודה מפסקת

יאכל כפי שאיוותה נפשו.

להוסיף מחול על הקודש

מצווה מן התורה להוסיף מחול על קודש ולכן יסיים הסעודה מעט לפני השקיעה כדי שיוסיף מחול על הקודש. דין זה נוהג בין בגברים ובין בנשים.

אכילה לאחר סעודה מפסקת

אם סיים סעודתו והפסיק לאכול מבעוד יום, יכול לחזור לאכול כל זמן שלא קיבל על עצמו התענית.

שותה מים שלא לצמא

השותה הרבה מים שלא לצמא אחר סעודה המפסקת, כדי שלא יצמא ביום הכיפורים, אין לו לברך על המים.

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטו"

הלכות יום

זקן שנחלש ממש

זקן חלש שהתחיל לצום ובמהלך הצום נחלש ממש, ויש חשש סכנה, מאכילים אותו.

אופן האכילה והשתייה לפטורים מהתענית

באכילה: חולה מסוכן יאכל כמה שצריך (בין אם אמר הרופא או שהוא עצמו אומר). חולה שאינו מסוכן: יאכל פחות מכזית (פחות מ-27 גרם) כל פעם, וימתין בין אכילה לאכילה כ-10 דקות שהאכילה לא תצטרף לשיעור ברכה אחרונה.

בשתייה: חולה מסוכן ישתה כמה שצריך. חולה שאינו מסוכן: ישתה פחות מרביעית (פחות מ-40 גרם) וימתין כ-9 דקות בין שתיה לשתיה.

שקילה ביום הכיפורים

אם שכחו לשקול את הפרוסות מערב יום כיפור, מותר לשקול אותם ביום כיפור עצמו (במשקל מכני בלבד) שאין זה לצורך מקח וממכר אלא לצורך מצווה.

אכילה לצורך

כל הפטורים לא יאכלו מעדנים, אלא אכילה לצורך ולא לתענוג.

קידוש

כל הפטורים מתענית שאוכלים אינם מקדשים על האכילה והשתייה, אפילו חל כיפור בשבת.

ברכת המזון

כל הפטורים מברכים ברכת המזון ומוסיפים את שצריך להוסיף בברכת המזון, כגון: "יעלה ויבוא" ו"רצה" בשבת, וכן עושים זימון אם הם שלושה וכל דין זה דווקא באותם שאוכלים מעל לכזית (27 גרם). אותם שאוכלים פחות משיעור כזית לא יברכו כלל ברכה אחרונה (לפי הכללים של ברכה אחרונה).

נטילת ידיים לסעודה

חולים שאוכלים לחם נוטלים ידיהם כרגיל ולא עד קשרי האצבעות (ואם אוכל מעל כביצה כ-54 גרם יברך על נטילה זו).

ונשמרתם מאוד לנפשותיכם

כל הפטורים שאכלו ביום כיפור אינם צריכים כפרה כלל לאחר מכן אלא מצווה עשו ששמרו על נפשם.

רחיצה

אסור לרחוץ ביום הכיפורים ואפילו אצבע קטנה אסור להושיט למים בין בחמים ובין בצוננים.

רחיצה המותרת וכיצד נעשית

רחיצה שאינה לשם תענוג אלא לצורך מצווה או לשם נקיון מותרת, ולכן: כשנוטל ידיו בבוקר נוטל עד סוף

המפלת

דינה כיולדת ממש, ופטורה מתענית זו, (אין אישה נחשבת למפלת אלא אם כן נקלט הוולד מינימום 40 יום, שהדבר נחשב ללידה). אישה שהפילה את עובריה פעמיים אחרי תענית וכעת היא בהריון והרופאים אומרים שהפלתה נגרמה מחמת התענית ומזהירים אותה לבל תצום, מותר לה לאכול בכיפור (אך תאכל בתנאים המותרים, כפי שיבואר להלן).

מעוברת

שהריחה מאכל ונשתנו פניה, אף על פי שלא אמרה "רוצה אני לאכול", לוחשים לה באוזנה שיום כיפור היום, אם נתקררה דעתה מוטב ואם לא - מאכילים אותה עד שתתישב דעתה.

כל אדם שהריח מאכל ונשתנו פניו: הרי הוא מסוכן אם לא יאכל מיד, ולכן מאכילים אותו מיד. אישה היושבת על המשבר עם חבלי לידה: פטורה מתענית זו (אך תאכל בתנאים המותרים, כפי שיבואר להלן).

ילדים מגיל 0-9

אינו מתענה כלל אפילו אם רוצה (בין בנים ובין בנות).

9-11

מחנכים אותו להתענות, אך יתענה לשעות בלבד כפי כוחו.

11-12

אם ידוע להורים שהוא בריא ויכול להתענות - יתענה כל היום, אך היום, שאין הקטנים מסוגלים להתענות יום שלם - יתענה עד חצות היום.

בנים מגיל 13 - מתענים כרגיל (ואם הם חלשים בגופם יתיעצו עם רופא או תלמיד חכם).

בנות מגיל 12 - מתענות כרגיל (ואם הן חלשות בגופן יתיעצו עם רופא או תלמיד חכם).

ציווי רופא

חולה שהוזהר ע"י רופא (אפילו רופא גוי) שאם יאכל הדבר מסוכן לו, פטור מהתענית ואסור לו להחמיר להתענות ומאכילים אותו (אך יאכל כפי שיבואר להלן).

חולה שיש בו סכנה

חולה שיש בו סכנה פטור מתענית. חולה שאמר צריך אני לאכול וידוע שהוא יום כיפור, אפילו הרופאים אומרים שאינו צריך, מאכילים אותו, כי לב יודע מרת נפשו.

זר אתכם מכל חטאתיכם...

הכיפורים

חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום. וביום הכיפורים יש להתאמץ ולהשתדל בכך ביותר, כיון שחסרים למעלה משלושים ברכות, ולכן ישלים בארבע סוגי ברכות הבשמים [הנותן ריח טוב בפירות, עצי, עשבי, מיני]. ואשרי המביא בשמים לבית הכנסת לזכות את הציבור ביום קדוש זה שקונה סנגורים לעצמו.

הבדלה וצאת כיפור

מבדילים במוצאי יום הכיפורים כסדר המופיע בסיפורים ודווקא על נר ששבת (היינו על נר שהיה דולק מערב יום כיפור) ולא נר שהדליקו כעת על ידי גפרור וכדומה, ואם אין לו נר ששבת, יבדיל בלי נר, ולאחר שיאכל וישתה, טוב שישתדל לחפש נר ששבת לברך עליו.

בשמים

אין מברכים על בשמים בהבדלה אלא רק על יין, על הנר והמבדיל בין קודש לחול וכו' (מכל מקום, אחר שהבדיל וטעם מהיין טוב שיביאו לפניו בשמים ויברך עליהם).

אישה יכולה להבדיל

אישה שבעלה מאחר לבוא לבית בצאת כיפור יכולה להבדיל לעצמה ומיד תאכל.

זמן רבנו תם

לאותם המוצאים שבת לדעת רבינו תם, אסור להם לאכול בצאת כיפור עד שיעבור זמן ר"ת, אם כי לחולה מעוברת או מניקה ניתן להקל כשיטת הגאונים.

אין לאכול לפני הבדלה

אין לאכול בלי הבדלה, אבל אפשר להקל לשתות מים למי שצמא.

לך אכול בשמחה לחמך

מצוה להרבות באכילה ושתיה בשמחה במוצאי כיפור שהוא כיום טוב. ואמרו במדרש, שבמוצאי יום הכיפורים בת קול יוצאת ואומרת (קהלת ט"ז): "לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה האלקים את מעשיך..."

בניית סוכה

המהדרים במצוות מתחילים מיד בצאת כיפור בבניית הסוכה, ללכת מחיל אל חיל.

קשרי אצבעותיו. כשיוצא מהשירותים נוטל עד סוף קשרי אצבעותיו. כהן שעולה לברכת כוהנים נוטל עד סוף הפרק כרגיל. אדם שידיו מלוכלכות, שוטף ידיו כמה שצריך להוריד הלכלוך.

לפלוג בעיניים

בבוקר מותר לשטוף עם מעט המים שבאצבעותיו את העין.

אוכל

אישה השוטפת אוכל במים, הדבר מותר משום שאין זאת רחיצת תענוג.

כלה

כלה בתוך 30 יום לחופתה רוחצת פניה כרגיל, כיוון שצריכה להתנאות לפני בעלה.

מותר לרחוץ תינוקות, אך בזמן הזה נהגו להחמיר, ואם מלוכלכים בצואה מותר לרחצם ואין להחמיר כלל

סיכה (מריחת שמן / משחה)

אסור לסוך אפילו מעט מגופו, ודווקא בסיכת תענוג. חולה או מי שיש לו חטטין בראשו סך כדרכו, שאין זו סיכת תענוג. מותר לסוך כדי להעביר לכלוך.

נעילת הסנדל

אסור לנעול נעלי עור, בין לגברים בין לנשים. אף סנדל שרק מחופה בעור מלמעלה אסור לנעלו. נעלי גומי, בד, עץ וכדומה - מותר (רק נעלי עור אסור).

קטנים שלא הגיעו לחינוך

קטנים שלא הגיעו לחינוך טוב לחנכם במצוות נעילת הסנדל (אך מעיקר הדין הם פטורים) וינעלו נעלי גומי. יולדת (בתוך 30 יום ללידתה), וחולה אפילו שאין בו סכנה, ובמקום שיש חשש לנחשים - מותרים בנעלי עור. נעלי עור אינם מוקצה (שכן פעמים יש היתר לנעלם כגון לחולה כפי המבואר לעיל).

תשמיש המיטה

תשמיש המיטה אסור בכיפור. אפילו תשמיש מצווה אסור, ולכן לא תטבול עד צאת הצום. לא יישן עם אשתו באותה מיטה משום הרחקה (אפילו עם אשתו הטהורה, וכל שכן שאסור עם אשתו נידה). במקום צורך מותר להעביר חפץ מידו לידה.

עשיית מלאכה

יום כיפור אסור בעשיית מלאכה כמו בשבת, בין המלאכות האסורות מהתורה ובין איסורי דרבנן כמוקצה.

מאה ברכות

סיפורי צדיקים

אני צריך לקחת איתי את המצווה הזאת לבית הכנסת

מסופר על הרב הקדוש ה"חתם סופר" זיע"א שפעם בערב יום כיפור קרא לביתו ואמר לה: "לכי לקצה העיר ששם גר בחור יתום, ל"ע, ולכי לקצה אחר של העיר ששם גרה יתומה, ל"ע, ואמרי להם שאי"ה אחרי יום הכיפורים אני אשדך אותם". אמרה לו ביתו: "אבא, הרי אנו עומדים סמוך ל"כל נדרי" ועלינו ללכת לבית הכנסת. לאחר יום כפור אלך בעזרת ה'". השיב לה ה"חתם סופר": "ביתי, אני צריך לקחת איתי את המצווה הזאת לבית הכנסת".

מה עשה המשגיח בערב יום הכיפורים?

מעשה ביהודי לא דתי, שהלך לו לאיטו ברחובות פתח תקוה בערב יום הכיפורים בעת אמירת "כל נדרי", הסיגריה מוצתת בפיו. בעברו ליד הישיבה הגדולה "לומז'ה", שם לבו, כי ליד מבנה השירותים, נכנס לו בחפזון יהודי עטור שיבה מחדר שירותים אחד לשני, משלישי לרביעי, סקרנותו גברה בו, השליך הסיגריה, התקרב אל אותו יהודי ושאלו לפשר מנהגו המוזר, הלה בתום לב גילה לו, הרי עכשיו מגיע יום הכיפורים, באים יהודים רבים לחסות בישיבה במשך כל היום הקדוש, ורבים שוכחים להכין נייר טואלט,

ואמרתי למנוע צער מיהודים, לכן אני קורע ניירות ומניחם כדי שימצאו נייר מוכן לפניהם. היהודי יצא מכליו, עד כדי כך יהודי חושב על הזולת, ובפרט בשעה שכולם רצים להספיק להגיע לתפילה. הוא שאל אודות זהותו של אותו זקן, ונודע לו שהוא משפיעה הרוחני של הישיבה רבי אליהו הכהן דושניצר. התרגשותו מטוהר לבו של אותו זקן לא שקטה וחשב בליבו: אם יהודי כזה תמים וצדיק שרוי בקרב העם שומרי המצוות, כדאי לי להתקרב אליהם. ואכן למחרת יום הכיפורים, הופיע לפני רבי אליהו אשר קירבו והאציל עליו מהודו והכניסו תחת כנפי השכינה. את בניו שלח ללמוד באותה ישיבה, וברבות הימים גדלו והניבו פירות קודש הילולים. לימים כשסיכם את המפגש ששינה את חייו, התבטא: כל קריעת נייר ונייר שקרע ר' אליהו, קרע גם את לבי.

בין אדם לחברו בין איש לאשתו

הרב הקדוש רבי יצחק בלאזר זיע"א היה נוהג בכל ערב יום הכפורים לשלוח לאשתו, פתק מהמקום בו היה נמצא. בפתק היה רשום שהוא מבקש כי תסלח לו פן לא נהג בה כבוד או ציער אותה. מפני שבזמן דין היחס שבין איש לאשתו כדין היחס שבין אדם לחבירו, שאין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חבריו.

צדיקים במיתתם

קדושים חיים

רבי עקיבא

רבי עקיבא נולד כשישים שנה לפני חורבן הבית השני. אביו יוסף היה גר צדק, צאצא של שר הצבא הנודע סיסרא. עד גיל ארבעים היה רבי עקיבא עם הארץ גמור, אבל יחד עם זאת היה הגון וישר במידותיו. רבי עקיבא בצעירותו היה גר בגליל העליון, ונשא לאישה את ביתו של 'יהושע' והיא ילדה לו ילדים, אך מתה עליו בצעירותו. ומשום עניותו הרבה הוצרך לכתת רגליו למקומות רחוקים כדילפרנס את משפחתו, ולבסוף הגיע לעבוד כרועה צאן אצל כלבא שבוע שהיה מעשירי ירושלים.

לכלבא שבוע הייתה בת חכמה ונאה בשם רחל, והיא ניחנה באהבת תורה, ובראותה את עקיבא, רועה הצאן של אביה הבחינה שיש בו מידות טובות, היא הבינה שכוחות אלו צריך לנצל לתורה ועליה רק לדחוף לשם כך. פנתה אליו בתנאי: "אם אנשא לך, האם תלך ללמוד בישיבה?" רבי עקיבא נענה לה בחיוב והם אכן התחתנו. כאשר שמע אביה כלבא שבוע על כך כעס מאוד, והדיר את רחל ביתו מכל נכסיה.

כעבור תקופת מה, אמרה לו רחל: "כעת לך ללמוד תורה". רבי עקיבא התבייש מאוד בגיל ארבעים ללכת ולהתחיל ללמוד א' ב', אך היא הסבירה לו שמחר מאוד כל האנשים התרגלו, ולא יצחקו עליו. רבי עקיבא השקיע את כל כוחותיו הפיזיים בתורה, ולמד אצל רבי אליעזר בן הורקנוס ורבי יהושע בן חנניה. ולמד בישיבה עשרים וארבע שנים.

רבי עקיבא היה מעשרת הרוגי **ביום הכיפורים יום הילולתו זיע"א.**

לקבלת העלון במייל שלחו הודעה

alonorhaner@gmail.com

לקבלת העלון בוואטסאפ שלחו הודעה

0505069633

ניתן לקבל את העלון באתר "דרשו"

"זאת חליפתי זאת תמורת זאת כפרתי זה הכסף

ולך לצדקה ואנחנו נלך לחיים טובים ולשלום"

פדיון כפרות מעבירים לעלון אור הנר ומזכים עוד

משפחות שיוזבו ללמוד דברי תורה הלכות ודברי מוסר

הפותחים את הלב לאבינו שבשמים.

לתרומות ניתן ליצור קשר בבלאפון 0505069633,

כמו כן ניתן להעביר בבית.

בברכת כתיבה וחתומה טובה לכל בית ישראל.